

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemam velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemski nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 257.

V Ljubljani, v sredo 9. novembra 1898.

Letnik XXVI

Državni zbor.

Dunaj, 8. novembra.

§ 16.

V soboto izvršil se je v avstrijski zbornici škandal, katerega se danes sramuje večina nemške opozicije. Schönererjev govor bolje osvetljuje žalostne razmere avstrijskega parlamenta, nego vsi lanski trobentači in piskači. Schönerer je na svetovnem odru izražal željo, naj bi Nemčija razkosala našo Avstrijo ter si osvojila nemške in druge obmejne pokrajine. Res, da je Schönerer političen komedijant, toda norec spada v norišnico in ne v parlament. Človek, ki to javno izven parlamenta govori, kar je Schönerer govoril v zbornici minolo soboto pod varstvom imunitete, zasluži po veljavnih kazenskih zakonih zaradi veleizdaje in žaljenja Nj. Veličanstva 20 let težke ječe. In v zbornici ni bil niti k redu poklican! Kdor Schönererja pozna, se mu seveda smeje, njegovi govori vzbujajo le zabavo, toda govori njegovi se tiskajo, pridejo med svet, Schönerer govori skozi okno tisoč drugim množicam. In to je pomenljivo, to je nevarno in vsled tega nedopustno. Množice ne umejo, da se sme v zbornici sploh tako govoriti, one krivo tolmačijo, da se nihče z desnice ni oglasil ter ugovarjal izdajalskim besedam, ki so padale kot goreče baklje v dežel. V zbornici ima poslanec sicer popolno prostost besede in mnenja, kajti § 16. zakona z dne 21. dec. 1867 slove: »Člani državnega zbora izvršujoč svoj poklic niso nikomur odgovorni za svoje glasovanje, za besede pa le zbornici, katere so člani«. Toda pod varstvom tega zakona so se zadnji čas dogajale stvari v zbor-

nici, na katere očetje državnega temeljnega zakona gotovo niso mislili, sicer bi bili v poslovnem redu skrbeli za boljša sredstva proti takim škandalom, ki parlamentu jemlje ves ugled.

Schönerer je sicer zavarovan pred kazenskim zakonom, toda pred javnim svetom osramotil bi avstrijski parlament samega sebe in državo, katero zastopa, ko bi molčal in z vso odločnostjo ne ugovarjal predrznosti in nečuvni nesramnosti poslanca Schönererja in njegovih ožjih tovarišev. To se je moralo zgoditi in se je zgodilo v današnji seji.

Vitez Jaworski je namreč začetkom današnje seje kot načelnik poljskega kluba in izvrševalnega odbora desnice izjavil: »Zadnji govor poslanca Schönererja daje mi povod, da odločno in glasno protestujem v imenu poljskega naroda in večine poslanske zbornice proti izjavam imenovanega poslanca. (Živahna pohvala na desnici; posl. baron Hackelberg: Mi tudi protestujemo). Mi Poljaki imamo zavetišče v Avstriji za naš narodni razvoj, in to je vzrok, da se zvesto držimo Avstrije ter potezamo za njeno moč, ugled in veljavo. (Živahna pohvala na desnici.)

Posl. Iro: Poljaki jokajo!

Posl. Wolf: Plačano rodoljubje! (Živahni ugovori na desnici.)

Posl. Türk: Poljsko gospodarstvo v Avstriji.

Posl. Wolf: Škandalicija! (Velik nemir, predsednik zvoni.)

Jaworski: Hvaležnost nas veže, da tako postopamo; vsa večina in vsi njeni volilci so dotične besede slišali z največjo ogorčenostjo. (Živahna pohvala na desnici.) Nečuvno in neverjetno

je, da se v središču države, v državni prestolnici, v avstrijski zbornici čujejo take besede. (Živahno odobravanje na desnici. Klici: Pfui! Nekateri nemški nacionalci ugovarjajo.)

Jaworski: In navzlic takim besedam nekoji očita desnici, da ruši državo. To je prazna, neutemeljena traza, z namenom, da bi sejala razdor. Mi hočemo mir med narodi, toda jednake pravice in jednake dolžnosti, poleg vas, a ne pod vami! (Živahno odobravanje na desnici.) Prepričan sem, da je tudi velika večina opozicije Schönererjeve besede čula z istimi čustvi, katera sem izrazil v imenu večine. (Živahno odobravanje na desnici, velik nemir med Schönererjanci. Iro, Wolf, Türk in Kittl na vso moč kričé.) Schönerer se je sklicaval na kneza Bismarcka. Ta gotovo ni bil prijatelj našemu narodu, toda mi priznamo njegove državniške zmožnosti in vspehe. A ko bi Bismarck danes še živel, gotovo bi on sam najodločneje zavrnil poslanca Schönererja. (Glasna pohvala na desnici.) Sicer pa hočemo varovati pravice parlamenta, skušali smo omogočiti redno parlamentarno delo, toda opozicija je onemogočila vse poskuse in vlada je bila prisiljena poslužiti se § 14. (Živahna pohvala, govorniku čestitajo.)

Pozneje se je oglasil v imenu ustavovernega veleposestva grof Stürggh, ki je sicer odločno ugovarjal, da bi Schönerer govoril v imenu skupne opozicije, toda njegova izjava je bila jako meglena. Najprvo ugovarja izdajalskim besedam, nato pa dostavlja, da so vsled zadnjih dogodkov take besede, taka čustva umljiva. Schönerer ga je takoj zavrnil, rekoč: Te moje misli niso od včeraj, to prepričanje sem gojil že pred mnogimi leti

LISTEK.

Primorka.

Profil. — Spisal S. Semenovič.
(Konec.)

Veselilo me je starkino pripovedovanje, kajti dobri in pobožni družinici sem tudi jaz srčno želel sreče.

»Kaj niste tudi vprašali, če se je mož že vrnil?«

»Tudi, tudi.«

»No, vrnil se še ni, a vsaki čas jih pričakujemo. Veste, moj sin prav tamkaj služi . . . oh, kako molimo, da bi se srečno vrnil . . . Veste, no, včeraj sem bila na Trsatu . . . samo zanj, prav samo . . . Res, težko sem prišla gor, težko, a Marija mi je pomagala . . . saj sem bila morebiti zadnjič, oh, Bog vé, stara sem, lahko, da nikdar več ne vidim dobre trsaške Bogorodice . . .«

Starki se je potočila solza po velem licu in globok vzdih se ji je izvil iz prsi.

Hotel sem napeljati pogovor na drugi predmet, zato sem vprašal:

»Kaj pa pri Ribičevih, ali so zdravi, mati, Dragica . . .?«

»Uh, uh, žalost! Uboga mati! Žalost imajo v hiši, veliko žalost.«

»Kakšno?« vprašal sem nestrpno.

»I Dragica jih je zapustila.«

»Dragica? Kako, kaj? Žena povejte!«

Nakrat sem postal razburjen. Pričakoval nisem nič dobrega.

»Da, da, Dragica! Včeraj je umrlo dekletce. Veste no, prehladila se je bila na morju, oni dan, ko je pomagala očetu pri tunolovu. Kdo ve, kje ga čaka nesreča? Revice je legla in nič več ni vstala. Sedaj leži na mrtvaškem odru. Jéhata, da bi jo videli, kako je lepa; ko angelj, prav taka je.«

Osupnen sem obstal.

Spomnil sem se živahne, vesele deklice, in tožno me je dirnilo starkino pripovedovanje.

»Dragica mrtva . . .« ponavljal sem polglasno.

»Da, da, mrtva! Danes jo bodo pokopali. Kaj ne, saj ste poznali dekliča. Seveda, seveda! . . . Res prijazno je bilo. Škoda je je.«

Starica je pravila na dolgo in široko, kako je umirala deklica, a jaz je nisem dosti slišal; molčal sem celo pot, tako zelo me je bila pretresla nepričakovana novica.

Kar verjeti nisem mogel starki, če prav mi je gostobesedno pravila in pravila o dekletovi smrti.

Toda skoro sem stal sam ob njenem mrtvaškem odru . . .

Oj tu ležiš na odri
Kot angelček mirú,
Očesci jasnomodri
Zatisnjeni svetú.

* * *

Žalostno je bilo ono popoldne, zelo žalostno . . .

Tožno so vršale resnostoječe ciprese ob poti, žalostno je šepetalo debelo listje pritličnega hrastičevja in morje, daljno morje z zibajočimi se valovi, z ostrimi klečmi in sivimi obreznimi skalami je šumelo zapuščeno in vdarjalo v tožnem odmerju na peščeno obalo, kjer so ležale razmetane ribičeve mreže.

Zdelo se mi je, da poje mrtvaški spev oni, katero je tolikrat nosilo na svojem hrbtu, tolikrat ji oplakovalo noge, ko je igrala še kot majhna deklica ob njem, nabirala male polčke in brodila po vodi . . .

Sosedje so se zbirali ob ribičevi koči in se vrstili v sprevod.

Moj stric je šel zamišljen in žalosten na verando, da bi gledal pogreb. Jaz pa sem se približal pogrebcem, da bi slišal tam obično »ku kanje« za umrlo.

Po nekaterih krajih v hrvaškem Primorju je namreč še ohranjena stara navada, da gre za krsto umrle osebe kaka ženska, toži po umrlem in našteva njegove vrline.

5A 40. X

ter je izrazil v svojih govorih; čitajte jih! Da, Schönerer ne skriva svoje luči pod mernik.

Ministerske zatožbe.

Danes se je nadaljevala in končala debata o zatožbi sedanje vlade zaradi raznih naredeb, izdanih po § 14. Prvi je govoril dr. Bareuther, ki je nedavno izstopil iz nemške ljudske stranke in s plavico na suknji stiska Schönererju roke. Za njim je finančni minister Kaizl v imenu vlade stvarno obrazložil pojem § 14 in uzroke, iz katerih je vlada izdala razne nujne naredbe. Navajal je tudi slučaje iz nemškoliberalne dobe, ko so Herbst in drugovi izdali še važnejše naredbe s pomočjo § 14. Ko je govoril še poslanec Kienmann, je velika večina glasovaje po imenih vsprejela konec debate. Govorila sta še generalni govornik dr. Funke in predlagatelj Schönerer; oba sta ponavljala obrabljene fraze.

Nepopisni nemiri pa so nastali koncem seje okoli 5. ure, ko je »stvarno« popravljaj poslanec Wolf izjavo viteza Jaworskega. S skrajno žaljivimi besedami je napadal poljski narod ter ga imenoval »Schmarotzervolk«. V tem trenutku nastane nepopisna razburjenost med vsemi slovan-skimi poslanci. Vsevprek kriči: Ven ž njim, s pruskim ovaduhom, v Berlin naj gre izdajalec. Celó opozicijska poslanca Szajer in soc.-demokrat Daszynski sta vihtela pesti na Wolfom, kateri je hotel opetovano dalje govoriti, a večina mu z burnimi ugovori ni pustila do besede. Po daljšem viharju predsednik dr. pl. Fuchs Wolfu odtegne besedo. Zbornica je v trenutku postala živahno mravljišče. Posl. Daszynski najodločneje zavrača Wolfa, češ, da je on plačana oseba, ki za denar hujša po Avstriji. Celó desnica je ploskala Daszynskemu. Najbolje pa je v imenu poljskega kluba zavrnil Wolfa poslanec Gnięwosz, rekoč: Jaz se z Wolfom ne bodem prepiral, tak »Gassenbube« tega ni vreden. Sicer ta izraz ni parlamentaren, vendar je desnica burno odobraval kratek, a za Wolfa jedino primeren odgovor. Wolf je molčal, a nervozno sukal svoje redke brke. Gotovo bode zahteval zadoščenja s »sabljom«, toda Gnięwosz ga požene s palico.

Dr. Hofmann zahteva glasovanje po imenih glede predloga za zatožbo. Predlog je bil odklonjen s 187 proti 114 glasovom.

Ob tri četrt na 6 se je pričela

volitev v odseke.

V gospodarski odsek, 48 članov, so bili izvoljeni iz slov. krščansko-narodne zveze naslednji poslanci: vitez Berks, Ochrymowicz, Povše, vitez Vuković; v obrtni odsek, 48 članov: Karatnicki, Vencajz, Perić in dr. Stojan; v železniški odsek, 48 članov: grof Coronini, dr. Bulat, Robić in dr. Žitnik.

Nasledki politike popušćanja.

Pod tem naslovom je prinesel zagrebski »Obzor« vrlo žalosten članek, v katerem razjašnjuje, kako na Hrvatskem narodno politična stvar nazaduje. Povsodi je zavladala najveća apatija za narodne ideale, a tujstvu so od nekega časa odprta vrata na stežaj. Skoraj bi se moglo reči, da je hrvatski narod že omagal v dolgotrajni borbi za svojo slobodo in da se v današnjih časih oslanja samo še na malo zvesto četo rodoljubov, katerih se nahaja še nekaj med vrlo hrvatsko duhovščino in nekaterimi v borbi osivelimi domoljubi. Rešitve pa pričakuje »Obzor« od hrvatske mladeži, katera se bode brez dvoma oklenila svoje tep-tane in zapušćene domovine.

»Obzor« v svojem članku ni prečrno črtal, a tudi vsega ni povedal, od kod ta velika letargija na Hrvatskem. Poglejmo samo na glavno mesto Hrvatske, pa vprašajmo, kje je slobodno mestjanstvo zagrebsko, ko se volijo poslanci v deželni zbor in v mestno zastopstvo. Na volišće ne pridejo, nego prepuste, da to državljansko dolžnost vršijo le činovniki, ki so prisiljeni voliti tako, kakor jim od zgoraj napovedujejo. A ko volitve izpadejo tako, kakor želi vlada, potem se upije na činovnike, češ da so oni krivi, da mestjanstvo ne pride do svojih pravic. A to ni resnično.

V Zagrebu bi moglo slobodno mestjanstvo odločevati pri volitvah v deželni zbor, kakor tudi v mestno zastopstvo, ko bi le to bilo prešinjeno s pravim narodnim duhom in ko bi hotelo vršiti svoje državljanske dolžnosti. Saj je vendar več posestnikov, trgovcev in obrtnikov nego činovnikov, ki imajo pravico glasovati. Toda činovnik mora vršiti svojo dolžnost, mestjani je pa nočejo; zatoraj izpadajo v Zagrebu volitve v mažaron-skem duhu. A zakaj pa je zagrebsko mestjanstvo tako mlačno? Zato ker je sestavljeno iz prera-zičnih slojev; vsega je med njimi več nego hr-vatstva. Če prideš v Zagreb, pa se podaš skoz glavno ulico Ilico, videl boš, da so skoraj vse trgovine v židovskih rokah, a kaj pomeni žid za narodno stvar, znano nam je vsem. Žid se drži onega, od katerega se nadja koristi, a to je na Hrvatskem vlada, katere so se židje tudi okle-nili. Vsa večja podjetja v Zagrebu, kakor tudi po ostalej deželi so v židovskih rokah, a kadar jih vlada treba, store vsi svojo dolžnost, razumi se, da ne na korist hrvatskega naroda. Da židje s svojim narodnim indiferentizmom ne morejo biti na korist, posebno ne nam Slovanom, poznato je le predobro, a pri nas v Zagrebu še posebej. Dokler Zagreb ni imel toliko židovskih trgovin, bil je vedno v pravem smislu narodno mesto, po ka-terem se je ravnala cela dežela. Čim pa so prišle glavne trgovine v židovske roke, precej se je za-brnilo.

Do nedavno so še v prvem razredu bili vo-ljeni v mestno zastopstvo le narodni kandidatje, zdaj pa ne več. »Obzor« misli, da je temu kriva nova postava za mestne volitve, toda to ni ver-jetno, pač pa je resnično, da je zdaj v tem raz-redu preveć židov, ki pridejo volit, dočim drugi, ki bi mogli s svojim glasom odločiti v korist na-rodne stvari, ostanejo doma. A kakor v glavnem mestu, tako se godi tudi po drugih krajih cele dežele. Hrvatskim rodoljubom zategadelj ne bi škodilo resno razmišljati, kako zaustaviti bohotno napredovanje židovstva na Hrvatskem; na to jih mora siliti že skrb ne samo radi narodnega, nego tudi gmotnega vprašanja.

Krivo pa je narodne letargije tudi to, da hr-vatski narod sploh nima prave politične organi-zacije. V Zagrebu ni nobenega političnega dru-štva, ki bi delovalo za probujenje narodne za-vesti! Kadar so razpisane bodisi že deželne ali mestne volitve, ustroji se kak volilni odbor, ki deluje le toliko časa, dokler minejo volitve, potem pa se meščani zopet ne zberejo do novih volitev. V novjšem času pa so prestali za mestne volitve tudi le-ti volilni odbori, ker mislijo ljudje, da jih ni treba, češ, da ni mogoče prodreti z narodnimi kandidati proti činovnikom. Tako dokazujejo, a ne poskusijo s svojimi kandidati, s katerimi bi pri dobri organizaciji mogli vendar le deloma vspeti.

Na noben način pa ne velja prepustiti na-sprotniku zmage brez vsakega boja. Tarnanje v takih stvareh ne pomaga nič; le odločnost more privedi opozicijo do zmage, kajti mi še jedenkrat zatrjujemo, da ni res, da pri volitvah morejo le činovniki odločiti za večino. Pri dobri organiza-ciji opozicije bi se kmalu vse na bolje obrnilo. V Zagrebu manjka politično-katoliškega dru-štva, v katerem bi se mogli zbirati pravi Hrvati ter pridobivati meščane za dva najpotrebnejša ide-jala, ki jedino moreta narod rešiti, za vero in na-rodnost. Moramo odkritosrčno povedati, da se na Hrvatskem sploh, a posebej še v Zagrebu le pre-malo uvažuje pravo versko prepričanje in pravo krščansko življenje, pa zategadelj tudi narodno življenje posebno v zadnjih časih tako hitro hira. Verski indiferentizem izpodjeda vidoma tudi na-rodnost hrvatsko, a zategadelj se opaža povsodi zraven verskega indiferentizma tudi narodni. Res je, da je pritisek od zunaj na Hrvatsko velik, res je, da je velik del prebivalcev Hrvatske v tujem, hrvatstvu protivnem taboru. Toda dobro organizo-van, z živim krščanstvom navdahnjen narod more streti tudi te protivščine ter slednjič premagati svoje sovražnike.

Hrvatskemu narodu je treba organizacije, a za to poskrbeti je dolžnost onih rodoljubov, ki so pri zadnjih saborskih volitvah pokazali, da znajo pridobiti narod za idejale njegove, za vero in na-

Ko so se razvrstili pogrebci, prišla je iz hiše tudi mati Dragičina. Bila je reva vsa potrta od žalosti, a vendar je sama prevzela »kukanje« za hčerko. Tako zelo je ljubila jedinko.

Sprevod se je jel premikati in ljubeće mate-rino srce je skipelo v britko tožbo:

»Hči moja! tanka jelvice moja, hči moja!
Lepa i srdaćna rožice moja! rano moja!
Ranjena je majka tvoja, hćerko moja!
Ka sam se jako va te ufala, rožice moja!
Da ćeš mi bit' pomoć u nemoć, hči moja!
Lepa naša nevestica bez oženje, hči moja!
Okrunjena mládost tvoja, lepá jelvice moja!
Lepa moje rožice, srdaćna hči moja!
Ku sam imala za zrcalo, granćice moja!
Rano moja, nikdar ne zagojena rano moja!
Vela nadajo moja, ljubezniva hči moja!
Letuća ptićica moja, srdaćna hči moja!
Srdaćna i uboga rano moja, hči moja!
Nikdar ne zagojena ranice moja, jelvice moja!»

Dalje nisem mogel poslušati teh bridkih vzdihov. Krćilo se mi je srce, solze so mi stopile v oči, šel sem v zelen gaj dalje in dalje do mesta, kjer sem se med šumećo množico nekoliko razvedril. A žalostni sprevod in pretresljivo »kukanje« mi ni hotelo iti iz spomina.

Še sedaj mi prevzame srce vselej nekaka tiha žalost, kadar se spomnim onega tajnostno-poetićnega, a vendar tako pretresljivo-žalostnega sprevoda.

* * *

Drugi dan sem sedel na vzvišenem kraju nad lukó reško — kakor pred letom.

Budilo se je krasno jutro — kakor pred letom. — Da, da, kakor pred letom — —: isto nebo, iste zvezde, isto jutranje solnćee, ista hladna sapica z morja, mračna meglica nad lukó, šepetanje morskih valov — — vse, vse tako, ko pred letom, a vendar vse — drugaćno.

Vstajale so ženske v malih kočah in hitele z otroki k lukí. Toda danes niso spremljale mož, odhajajoćih v daljni svet — danes so šle možem naproti.

Hitele so mimo kočé ribića Zvanija, a več ni bilo videti kodraste glavice med malim oknom. Ni je bilo »tanke jelvice«, »letuće ptićice«, da bi bila poletela naproti — Josu. — Kajti tudi on je prihajal domov.

Od vseh stranij so hiteli ljudje k prihajajoći ladiji. Nepopisno veselje je zavladalo na obrežju, ko so se zopet združila loćena srca.

Toliko skritih želja, prošnja, nadej, vse, vse je bilo uzadovoljeno, vse spolnjeno v sladkem vsprejemnem objetju.

Mornarji z ženami, materami, sestrami in znanci so se vraćali v svoje hišice. Veselje jim je sijalo iz oćij, ko so zagledali priljubljeni domaći krov, od katerega so bili loćeni leto dnij.

In domaći, kako so se jih oveselili! Sosedovi starici je žarilo veselja medlo oko, ko je objemala krepkega sina.

Tudi mornar Kunić se je vrnil v svojo kočó. Oveselila se ga je skrbna žena, oveselili so se ga posebno tudi otroci. Gledali so ga, oklepali se

njegovih kolen, plezali mu v naroćje in ga spraševali, kaj jim je prinesel iz tujine. In oće tudi ni prišel praznih rok. Za vsakega je imel posebno darilo. Veselje je zavladalo v skromni hiši.

* * *

Većer je bil, ko sem se sprehajal po drevo-redu, ki se vije proti vaškemu pokopališču. Somrak je legel na morje in zavil tudi obširno božjo njivo v svoj hladni plašč. Nemo so štrleli navpik kameniti spomeniki po grobeh. V temnih ciprezah se je igral večerni vetrec...

Pogledal sem pri železnih vratih na grobje. Poleg novo zakritega groba je klećal mladenić. Glavo je imel sklonjeno na prsa. Nepremićno je klećal poleg groba. Prav nič ga niso zmotili moji koraki.

Vćeraj se nisem bil udeležil sprevoda sosedove Dragice. Preveć sem bil razburjen. Toda želel sem zvedeti, kam so položili umrlo deklico. Stopil sem h grobarjevi kočí in vprašal postar-nega moža:

»Kam ste položili vćeraj hćer ribića Zva-nija?»

»Hoćete, da vam pokažem?»

»Prosim.»

»Ah, glejte, prav tjakaj, kjer nekdo kleći.»

Stopil sem bližje h grobu in pogledal klećećemu mladeniću v obraz. Spoznal sem to visoko ćelo in velike oći, ki so se vprle vame.

Bil je — Josó...

rodnost. Skoda, da je to tako lepo započeto delo prenehalo ob jednom z volitvami. Naj se omenjeni hrvatski rodoljubi vnovič lotijo posla, namreč organizacije naroda hrvatskega, najprej v Zagrebu in potem po deželi, pa bodo videli, da bodo uspeli, a »Obzoru« se potem ne bode treba toliko pritožiti glede popuščanja v narodnem pogledu. Sicer pa bi bilo umestno, da se tega vprašanja loti sam »Obzor«. Tarnanje ne pomaga nič, le resnobno delo nas more rešiti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. novembra.

Razkol v nemškem taboru. Zadnji shod zaupnikov nemške ljudske stranke v Gradcu je povzročil precejšnjo nejevoljo v taboru nemških levičarjev. Predlog in resolucija, ki sta se vsprejela na tem shodu, pozivljata, kakor znano, prvoboritelje neodrešenega nemškega naroda, naj prično proti vladi in desnici brezobzirno obstrukcijo ter naj jo nadaljujejo tako dolgo, da se grof Thun uda in prekliče nesrečni jezikovni naredbi. Ta nasvet pa večini levičarjev ne ugaja radi tega, ker ni lahko izvedljiv. Obstrukcija po vzorcu iz prejšnjega leta ni več mogoča, ker namreč v Schönererjev rog ne trobijo več vse levičarske stranke, to pa tudi ne gre, da bi bila obstrukcija v drugi izdaji slabija, nego je bila prva, ker bi se sicer razgrajati pregrešili zoper načela obstrukcijske taktike. Vseled tega so se jeli vodilni krogi v nemškem taboru pečati z vprašanjem abstinence ali pa z odložitvijo mandatov. To oboje pa bi nemški stvari po mnenju resnomislečih levičarjev še bolj škodilo, ker bi potem nikogar ne bilo, ki bi vsaj razkrival velike »rane« na telesu nemškega naroda. Na odložitve mandatov pa nadalje tudi radi tega ni misliti, ker bi konečno tudi nemški veljaki bolj težko pogrešali desetak, ki jih dosedaj zaslužijo s primeroma majhnim naporom. S temi nasveti toraj gotovi možje ne morejo prodreti pri svojih tovariših in je tedaj odprta le pot »stvarne« obstrukcije, po vzgledu posl. Lecherja. Popolno prenehati z obstrukcijo jim pa nikakor ne kaže, ker baje vlada v poslednjem času preveč razžaljivo nastopa proti zastopnikom nemških koristij. V tem oziru je toraj dovolj predlogov, ne ve se pa, kateri bo bolj ugajal večini kričaške klike.

Finančni minister dr. Kaizl o jezikovnih naredbah. Pri vsaki priliki naglašajo nemški kričači, da rogovilijo radi tega proti vladi, ker ne mara preklicati nesrečnih jezikovnih naredb, ki so baje največje zlo za nemški narod na Češkem in Moravskem. Dokler vlada tega ne stori, pravijo ti kričači, tako dolgo ne bodo mirovali. Da bi bile jezikovne naredbe res tako krivične in nevarne nemškemu narodu, ne verujejo niti kričači sami, še manj pa trezno misleči politiki. To je pojasnil v včerajšnji seji državnega zbora tudi finančni minister dr. Kaizl, ki je o jezikovnih naredbah izjavil sledeče: »Jezikovne naredbe, ki jih je izdal grof Badeni in ki so povzročile veliko nezadovoljnost mej nemškim narodom, so odpravljene. Namestujejo jih jezikovne naredbe, ki se popolno strinjajo s stališčem, ki so je od nekdaj zastopali voditelji nemškega naroda. Načelo, katerega so se Nemci dosedaj vedno oklepali, namreč jezikovna omejitev po okrajih, je popolno izraženo v obstoječih spremenjenih jezikovnih naredbah.« Nemci imajo toraj to, kar so želeli in nič drugega, in vendar rohne nad vlado, zakaj jim ne odpravi jezikovnih naredb. Vidi se toraj dovolj jasno, da so jim te naredbe le pretveza, pod katero se bore za hegemonijo.

Baron Banffy in volitev na Ogerskem. V poslednjih dneh se vrši v ogerski poslanski zbornici zelo burna razprava radi neke umazanosti, ki jo je zakrivil ministerski predsednik. V nekem ogerskem okraju se je namreč vršila dopolnilna volitev za državni zbor. Pri tej volitvi sta si kakor navadno stala nasproti vladni in opozicijski kandidat. Že pred volitvijo pa je sodnik istega okraja dal besedo, da bo glasoval za opozicijskega kandidata, bodisi radi tega, ker je smatral tega za bolj zmožnega, bodisi da je vkljub temu, da je državni funkcionar, nezadovoljen z vladnim liberalnim regimom. To pa seveda baronu Banffyju ni bilo všeč in je pritiskal na sodnika Dessewffyja, naj glasuje za vladnega kandidata. Zapretil mu je najbrže tudi, a

sodnik se vendar ni dal prepovoriti in je to za deva razodel svojim somišljenikom. Opozicija je kajpada takoj prišla Banffyja, ki pa se je izgovarjal, da ga je samo vprašal, koliko nade na zmago ima vladni kandidat, ter mu svetoval, naj glasuje tudi on za vladnega kandidata. To pa seveda ni res in vsled tega opozicija grozovito napada kabinetnega načelnika. Posebno hudo so prijeli tega moža opozicijski govorniki v včerajšnji seji. Posl. Lukacs je izjavil, da je ministrovo postopanje nezakonito in nečuven pritisk na slobodne volilce. Sploh se je tekom debate pokazalo toliko umazanostij, posebno kar se tiče podkupovanja volilcev, da je moral Banffy ostaviti zbornico najbrž same sramote, in ko se je vrnil, zaklical mu je jeden poslanec: »Ven ž njim!« Navstala je v zbornici tolika razburjenost, da je bilo nadaljno zborovanje nemogoče in so se poslanci polagoma razšli.

Razmere mej Anglijo in Francijo so še vedno zelo napete, akoravno je francoska vlada že naročila voditelju ekspedicije, naj se nemudoma umakne iz Fašode v francosko pokrajino. Vojne priprave se nadaljujejo na obeh straneh, vendar na Angleškem z mnogo večjo vztrajnostjo nego v Franciji. Listi se že temeljito počajo z angleškim brodom, ki seveda po številu in tudi po moči presega brodovje vsake druge države, ter delajo že načrte, po katerih bi se združilo sedaj precej raztreseno brodovje, toda za take kombinacije menda še ni čas in bi Anglija v slučaju vojske s Francijo tudi ne potrebovala celega brodovja, ker se bo afriško vprašanje najbrž preje rešilo, mogoče brez vsake bitke.

Ministerska kriza na Grškem. Brzjav je včeraj sporočil, da je Zaimisovo ministerstvo vložilo ostavko in da je kralj Jurij, povrnivši se od pogreba svoje matere v Kodanju, demisijo tudi vsprejel. To ministerstvo je bilo na krmilu grške vlade ravno ob času, ko se je sklepal mir s Turčijo, in je imelo potem dovolj opravila, predno je nekoliko pomirilo razburjeno in bojaželjno prebivalstvo. Sedaj je neki dovršilo svojo nalogo in hoče iti v »zasluženi« pokoj. To je baje pravi vzrok, vsled katerega je odstopilo. Listi sicer poročajo, da se je Zaimis zbal še vedno dovolj močne Delyannisove opozicije, katera bi ga bila vrgla prej ali slej, in se je vsled tega sedaj na lep način obvaroval neizogibne sramote. Toda ta poročila ne morejo biti popolno resnična, kajti iz Aten se danes poroča, da je kralj poveril sostavo novega kabineta zopet Zaimisu in da ostane v novem ministerstvu tudi sedanji notranji in minister za mornarico. Biti mora toraj kak drug povod tej demisiji, ki se morda pozneje pojasni.

Cerkveni letopis.

Zidanje nove cerkve.

Predmestna farna cerkev sv. Magdalene v Mariboru je stara nad 300 let in poprave zelo potrebna. Ostrešje je perelo in zimski sneg ga hoče polomiti, zid v prezbitteriju je počil od zgoraj do zdol in bati se je, da se prej ali slej poruši.

Pred vsem pa je jedna težava velika, namreč, da je cerkev v primeru k ogromnemu številu župljanov mnogo premajhna. Vsakdo, ki je videl, vé, da je v njej komaj za 300 ljudi prostora, ko vendar župnija šteje čez 11.000 duš in se vsled vednega naseljevanja in pritiskanja ljudi v tukajšnjo veliko železniško delavnico silno množi od leta do leta.

Učenci ljudskih šol (nad 1300) nimajo prostora v cerkvi in je mogoče le višje razrede v različnih tedenskih dnevih voditi k šolarskim mašam.

Na tisoče prebivalcev mora ob nedeljah in praznikih v zunanje fare zahajati k božji službi ali pa ostajati brez nje, kar je veri in npravnosti vidoma silno v kvar.

Tesnoba v cerkvi in nevarnost za otroke ob večjih praznikih je velika; pa tudi odrasli ne morejo biti nikakor z ono pobožnostjo pri svetih opravilih navzoči, kakoršne je treba pri službi božji.

Vsled tega je nova prostornejša cerkev v resnici nujno potrebna. Ali od kod vzeti potrebnih pomočkov? Večina župljanov sestaja iz revnih delavskih družin. Kmečki in obrtni stan sta ubo-

žala vsled žalostnih časovnih razmer. Patron cerkve, štajerski verski zaklad, če bi dal veliko, prevzame komaj le tretjino stroškov, potrebnih za zidanje tolike cerkve, kakor je sedanja. Glavnice nima župnijska cerkev nikakih; tudi kapitalistov nima fara takih, ki bi mogli zdatno k stavbi pripomoči.

Krajcarska družba bi pri obstoječih okoliščinah ne imela zaželjenega uspeha; pobira se pa itak pridno. Jedino upanje pridobiti potreben denar za zidanje nove cerkve je v ustanovljeni efektni loteriji, katere pokrovitelj so naš premisljivi knez in škof dr. Mihael Napotnik, in katero je Nj. Veličanstvo Fran Jožef I., uvaževaje navedene okoliščine odobril in katero je vsled tega vis. č. kr. finančno ministerstvo dovolilo.

Tudi knezoškofjski lavantinski ordinarijat v Mariboru je dne 18. aprila 1898, št. 1394, priznal, da je nove farne cerkve nujno potreba, da pa ni mogoče dogledati časa, da bi se za zidanje potrebnega denar pridobil po drugem potu, kot po efektni loteriji.

Milo Vas torej prosim vse bralce in bralke, usmilit se te božje hiše in pomagajte meni v visoki starosti stoječemu zlatomašniku k izvršitvi mojega podjetja, katerega bi se zdaj, ko že stojim ob robu groba, gotovo ne bil lotil, če bi ne bilo v resnici nujne potrebe.

Prav lepo Vas prosim zavoljo Boga in božje svete reči, da bi mi po dopisnici ali kakor že nanzanili, koliko srečk bi smel poslati. Jedna velja 1 krono. Dobitkov bode 400. Prvi je jeden par težkih volov, ki so jih darovali mil. knez in škof, pokrovitelj loterije; drugi dobitok dvoje molznih krav, tretji srebrno namizje za šest ljudi, potem deset dobitkov po jeden polovnjak dobrega stariga vina.

Trdno se zanašam, da mi ne bode zavrnili moje mile prošnje; Bog in njegov sin Jezus Kristus naj Vam na prošnjo ljube Matere božje in svete Marije Magdalene poplača trud, za katerega se Vam tudi jaz že naprej kar najlepše zahvaljujem.

Tomaž Rožanc s. r.,
častni korar, kn.-šk. konz. svetovalec, odlik. z zlatim križem s krono, župnik in dekan.

Slovstvo.

Povjest Hrvata od najstarijih vremena do svršetka XIX. vijeka. Napisao prof. Vjekoslav Klaić. Svezak I. (Prvo doba: Vladanje knezova i kraljeva hrvatske krvi 641—1102.) Drugo doba: Vladanje kraljeva Arpadovića 1102—1301.)

Prvo obširno in sostavno napisano zgodovino hrvatskega naroda je izdala »Matica Hrvatska« v dveh zvezkih leta 1879 in 1882. Napisal jo je vseučilišni profesor Tadej Smičiklas. Kako rad je hrvatski narod to domorodno knjigo prebiral, vidi se po tem, da je že zdavno razprodana, in da je ne dobiš niti v antikvarijatih bukvarnah, če tudi je bila tiskana v več tisoč komadih. Čim dalje bolj se je čutila potreba, da se izda iznovi ta zgodovina, kar je pisatelj sam sprevidel ter se odločil za to, toda tako, da izda delo v noveji obliki z izvori. Za tak posel pa je treba mnogo časa in delo je zaostalo.

Med tem pa se je odločil profesor Vekoslav Klaić, da obelodani obširno hrvatsko zgodovino v štirih zvezkih z obilnimi slikami in zemljevidi. Vsakega Hrvata je to podjetje silno razveselilo, kajti vsakdo je prepričan, da dobimo iz peresa prof. Klaića le novo izborna delo njegove neumnorke delavnosti. Če kdo, sposoben je gotovo prof. Klaić, da napiše za Hrvate kritično zgodovino. Zraven Smičiklasa gotovo ni marljivejšega preiskovalca zgodovinskih virov od prof. Klaića. Poleg tega pa ima prof. Klaić poseben dar invencije in krasnega sloga, kar je za zgodovinarja neobhodno potrebno, da mu se dela rada čitajo. A kar diči vsa dela tega učenjaka, je še posebno to, da jih oživljuje vkljub vsej njegovej strogeji kritičnosti pravi narodni duh in oduševljenje za hrvatsko stvar, kar je posebno krasno očrtal v predgovoru k prvemu zvezku, ki je te dni izšel nakladom trudoljubive knjigarne Hartmanove v Zagrebu.

V tem prvem zvezku obdeluje učeni zgodovinar dobo od l. 641—1301. Po krasnem vvodu, v katerem se vidi opisana v mali sliki vsaka doba hrvatske zgodovine in narodne borbe, zdaj srečne, zdaj nesrečne; ali pové tudi resnico, če tudi ni

vselej ugodna. Po vvodu razpravlja zgodovinar ob kratkem literaturo in najvažneje zgodovinske pisatelje. Posebno krasno je napisana biografija in delovanje Lučića, tega hrvatskega Herodota, pri katerem se nahaja ogromen zaklad za domačo zgodovino. Ostremu kritičnemu peresu ni izmaknil Krčelić, niti Hrvatoma tako neprijazni Engel, a književno delovanje Švarcevo ocenjuje pisatelj z nekega višjega, domorodnega stališča.

Prof. Klaić je poznat kot umen geograf. On je že v svojem »Obćem zemljopisu Hrvatske« pokazal na geografski dualizem Hrvatske, ki je večkrat prav nepovoljno vplival na razvitek hrvatske zgodovine. Na jedni strani je Dalmacija, na drugi pa Hrvatska, obe razdeljeni visokim gorjem.

Ta geografski dualizem je bil kriv, da so nastali tudi prepiri in borbe med istim narodom; ta dualizem je nagnal tudi Bosno, da se vojskuje s plemenitim Ljudevitom Posavskim, bil kriv tudi katastrofe na Gvozdu, kjer je bil ubit in premagan zadnji kralj hrvatski iz narodne dinastije, in še mnogih drugih takih žalostnih dogodkov.

Sledeči odsek: »Dalmacija in Panonija« prikazuje nam zgodovino tega tla pred prihodom Hrvatov. Govori se tukaj o Ilirih in njihovih borbah z Rimljani, o samej dobi rimske, o hudih borbah za napadajev barbarskih, dočim se v drugem odseku: »Slovenci in Hrvati« govori o stalnej naselitvi Hrvatov v te pokrajine pod vodstvom petero bratov in dveh sester na jug. Po Prokopiju, Mauriciju, Konstantinu Porfirogenetu in drugih izvorih pripoveduje pisatelj o kulturi pri Slovanih sploh, a pri Hrvatih posebej, kolikor se le-ta sploh loči od prve. Zanimivo je, kako misli profesor Klaić o Samovoj državi, namreč da je bilo to pleme Hrvatov, katerim je zapovedal. O priložnosti spregovorimo o tem dogodku še katero besedo. V poglavju »hrvatske oblasti« se govori o vseh županijah na severu in jugu zavzetega prostora. Počasi se širi med Hrvate tudi luč zapadne prosvete, oni dobé posebnega papeževega poslanca, da jih pokrsti, in sicer — prve med Slovani.

Frankovska doba je prvi velik čin Hrvatov; s tem začne prava zgodovina hrvatska. Hrvati se strnejo prvokrat z močnim narodom, ki jih hoče potlačiti. Prav pesniški je opisana borba Ljudevita Posavskega s Franki in njegova propast vsled izdajstva kneza Borne. Z Ljudevitom Posavskim pade tudi Posavska Hrvatska; zemlja je združena s furlansko markgrofijo. Zdaj nastopi v zgodovini bela Hrvatska (Dalmacija), kot matica zemlje, a na čelu vladari Vladislav in Mojslav, Trpimir in Domogoj.

Za to dobo je imel pisatelj malo izvorov, ali jo je vkljub temu razjasnil popolnoma in posebno živahno oni dogodek, ko se je začel po Hrvatskej širiti nauk sv. Cirila in Metoda. O Tomislavu in Petru Krešimiru Velikem piše učeni zgodovinar z velikim ponosom, saj sta pa tudi bila oba vladarja brez dvoma največja hrvatska kralja. Ta ponos se še posebno opaža radi tega, ker je izza te sijajne dobe hrvatske zgodovine moral pisatelj omeniti pad narodne dinastije zbog domačega izdajstva. Z ostro besedo kritikuje pisatelj ravnanje onih hrvatskih velikašev, ki so se zbrali okoli novega kralja tuje krvi, pa hoteli preliti celo kri za tujca, namesto da bi se oklenili vsi narodnega kralja Petra Svačića.

Po kratkem odseku na koncu te perijode o državnih vredbah in o razvitku krščanske cerkve na Hrvatskem nadaljuje se arpadovska doba. Do zdaj te dobe ni še nobeden tako obširno opisal, kakor Klaić. Pa tudi ni zanimiva ta doba, saj je poznato, da so bili Arpadoviči slabi vladarji. Najlepši je iz cele te dobe odsek, ki govori o birliskem knezu Pavlu I., a to zato, ker je to gradivo profesor Klaić posebno natanko proučil in ker je Pavel pravi narodni hrvatski knez.

Pametno je, da je pisatelj vse priloge in dokaze za svoje trditve dodal na kraju knjige, da bralca ne motijo citati v tekstu. Knjiga je pravi ures za vsakega domoljubnega Hrvata, pa se nadejamo, da bode kmalu razprodana, kar knjiga tudi zasluži po svojem domoljubnem sodržaju. Cena jej je 3 gld., pa se dobi v vsaki knjižari v Zagrebu.

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

Ljubljana, 8. novembra.

Po otvoritvi današnje redne seje naznani župan, da je železniško ministerstvo na njegovo

opetovano prošnjo izposlovalo pri upravi južne železnice, da se je ta konečno jela pečati z vprašanjem glede preložitve tukajšnjega južnega kolodvora ter ministerstvu že predložila dotične načrte. Na ta način bo mogoče, da se mešana komisija snide še letošnjo zimo v Ljubljani in reši za Ljubljano pereče vprašanje.

Odb. dr. Tavčar poroča o zahtevi stavbnega podjetnika K. Wagenführerja, naj se odredi nova kolavdacija vodnjaka za mestno elektrarno. Prva kolavdacija se je namreč izvršila ob njegovi odsotnosti, interveniral je le njegov poslovodja, katerega pa podjetnik ni pooblastil za ta slučaj. — Wagenführer izjavlja, da je vsled tega oškodovan za 18.000 gld. Poročevalec v ime pravnega in personalnega odseka predlaga, naj se ugotovi želji, ker se prva kolavdacija res ni vršila pravilno, vendar pa naj se nikar ne pritrdi njegovi zahtevi, da bi poleg dveh obč. zastopnikov vodila kolavdacijo njegova dva odposlanca, marveč naj določi občina sama dva nepristranska strokovnjaka in povabi podjetnika, ki sme dovesti seboj jednega veščaka. — Po pojasnilih odb. Žužeka, ki je vodil prvo kolavdacijo, se vsprejme predlog odsekov.

Isti odbornik nadalje poroča o potrebi nove pogodbe mej mestno občino in plinovo družbo. Ker je z uvedbo električne razsvetljave postala brezpomembna v letu 1860 sklenjena pogodba, treba potem nove pogodbe urediti razmerje mej mestno občino in družbo, ki uživa še vedno iste ugodnosti. Družba ima namreč še vedno stare cevi, katere podaljšuje in polaga tudi nove po javnih cestah in ulicah, ne da bi za to vprašala mestni magistrat. Načrt pogodbe, kakor ga je sestavil in predložil odseku župan in ki obstoji iz osmih točk, določa mej drugim sledeče: Mestna občina dovoljuje do preklica, da smejo ostati sedanje cevi in se polagati nove, toda v poslednjem slučaju si mora družba vsaj osem dni pred polaganjem izposlovati dovoljenje mestnega magistrata, ki seveda tako dovoljenje tudi lahko odreče. Isto mora storiti družba tudi pri vsaki spremembi smeri. Za vsak meter starih in novih cevij mora plačati družba 2 kr. letne najemnine v četrletnih obrokih, kar bi znašalo približno 300 gld. in popraviti na lastne stroške vse, kar bi bilo potrebno vsled polaganja cevij na javnem svetu. Pogodbo razveljavi občina s tri mesečno odpovedjo. — Pri splošni razpravi o tem načrtu se je določba glede najemnine na predlog poročevalca spremenila tako, da mora družba od vsakega metra cevij, ki so bile položene do 1. avgusta 1897, plačati 5 kr. letne najemnine, od vseh pozneje vloženih ali zamenjanih cevij pa po 10 kr. od metra. Od 1. avgusta 1897 pa do dne, ko bo sklenjena pogodba, se pa na predlog odbornika dr. Krisperja za nove in stare cevi zaračuna 1 kr. od metra.

Poleg tega pogodbenega načrta se vsprejmeta nadaljna predloga pravnega odseka, da se namreč magistratu naroči, naj v teku jednega meseca poroča o vspehu pogajanja s plinovo družbo in da ne sme do trenutka, ko se sklene ta pogodba, dovoliti nikakega polaganja novih cevij, kakor tudi ne prelaganja dosedanjih in pa napeljevanja v poslopja, ter resolucija odbornika Šubica, naj se na več mestih poskusijo stare cevi ter dožene njih kvaliteta, ker se je pokazalo, da so cevi tu in tam popolno pokvarjene, kar je škodljivo v zdravstvenem oziru.

Za napravo ledenice po ameriskem zistemu pri mestni Švicariji se na predlog odb. Žužeka dovoli svota 2400 gld. Poročevalec nadinžener Duffe je predlagal svoto 3800 gld., odb. Lenčepa le 1600 gld.

Poročilo mestnega magistrata o zadnjem žrebanju mestnega loterijskega posojila se na predlog odbornika Sveteka vzame na znanje. Neizplačanih je od tega žrebanja še 2700 gld.

Dela pri uravnavi Rimske ceste, Valvazorjevega trga in bližnjih ulic, kjer se znižuje nivel za 30 cm., se oddajo najcenejšemu ponudniku F. Supančiču za svoto 900 gld.

Prošnja prodajalcev premoga za odpravo predpisa o plombovanju vreč se na predlog poročevalca odbornika Plantana odkloni, ker so stroški za plombovanje neznatni v primeri s koristmi, ki jih nudi odjemalcem ta naredba. Odsekov nasvet priporoča tudi odb. Turk.

O prošnji prevozniske zadrage, naj bi se prevozniki odvezali dolžnosti, dostavljati vozove k

osebnim vlakom na dolenski kolodvor, poroča odbornik Grošelj in predlaga, naj se prošnjinu ugotovi. Ta predlog podpira tudi odb. Plantan. Zagovarjata pa prošnjo odbornika Turk in dr. Stare, ki pojasnjujeta, da je bilo v petih mesecih le 77 voženj, mej tem ko v 373 slučajih ni bilo nikake vožnje. V celej tej dobi zaslužili so prevozniki skupno le 38 gld., ali kakih 8 kr. od jednokratne vožnje. Pri glasovanju je bil vsprejet predlog odb. Turka.

Poročilo kuratorija mestne višje dekleške šole o vspehih v letu 1897/98 se vzame na znanje ter se na predlog odbornika Šubica izreče zahvala ravnatelju in učiteljskemu osebju.

V mestni klavnici se na predlog odbornika Kozaka poleg obločnic sklene napraviti tudi žarnice ter poskrbeti za razsvetljavo pri velikih vratih.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 9. novembra.

(V znamenju sprave.) Nervoziteta »Sl. Naroda« ob snovanju vsake nove gospodarske zadrage postaja že celemu svetu v posmeh. Sedaj se zale-tava v novo kmetijsko društvo na Igu, v katerem voha novo »konsumno društvo«, akopram živa duša tam ne misli na to. Toda to je postala pri »Narodovih« že prava monomanija. — Če bi se bil »Narod« nekoliko potrudil, podučiti se, preden udari z loparjem, bi bil zvedel, da so pri snovanju kmetijske zadrage na Igu poleg odličnih mož katoliško-narodne, udeleženi tudi najodličnejši barjanski možje — lastne »Narodove« stranke! — Zadržna organizacija našega ljudstva bode šla svojo pot dalje, ne zmeneč se za brezmiselno počenjanje nekaternikov. In z največjim veseljem je pozdravljati, da se baš v tej stvari počasi a sigurno izvršuje združenje vseh narodnih sil za skupno delovanje v skupni blagor. To bode najtrajnejša sprava — brez dr. Schaffer-ja!

(Prizivna deželna komisija) za odmerjenje osebne dohodarine zboruje te dni in se sej vdeležujejo nastopni gg.: baron Berg iz Mokronoga, Martin Bukovec iz Zagorja, ces. svetnik Mur-nik, dr. Iv. Tavčar, kanonik A. Kalan, deželni glavar Oton Detela, dvorni svetnik Dralka, dr. pl. Wurzbach, fin. direkcije tajnik Ferd. Avian, tajnik fin. prokur. dr. Pessiak, Anton Mrak, fin. svetnik, Ivan Tratnik, Jak. Jelovčan iz Stareloke, Albert Samassa, in A. Luckman. Seje vodita ekscl. bar. Hein-ozir. njegov namestnik finančni direktor Lubeč.

(Zahvala.) Ker mi ni mogoče vsem prečast. gospodom, ki so mi povodom mojega imendana čestitali, se posamezno zahvaliti, naj blagovolijo, da jim po tej poti izrazim svojo prirčno zahvalo.

Dr. Klofutar, stolni prošt.

(Občinski odbor v Kropi) je soglasno sklenil in županstvo tudi že odposlalo prošnjo na državno zbornico za ustanovitev vseučilišča v Ljubljani za vse južne dežele naše Avstrije, kakor tudi za ustanovitev samostojnega nadsodišča v Ljubljani za Slovence na Štajerskem, Koroškem in na Kranjskem.

(Iz Slavine.) Te dni nas je zapustil dosednji nadučitelj g. Simon Punčah, in se preselil vsled lastne želje in prošnje na novo dvorazredno ljudsko šolo v Tomišelj. Osem let se je trudil v tukajšnji šoli neumorno z najboljšimi vspehi. Da so ga šolarji radi imeli in slušali, je najboljši dokaz ta, da v osmih letih zaradi šolskih zamud ni bilo kaznovanih osem učencev. V cerkvi je vodil orglanje in petje v pravem cerkvenem duhu, da so nas zavidali drugi in trdili veščaki, da v marsikakem mestu nimajo tako izvrstnega orglanja in petja. Najlepše spričevalo njegovega modrega in poštenega obnašanja je, da vseh osem let ni bilo nikoli najmanjše žale besede mej učiteljstvom, duhovščino in občino. Ohranili mu bomo blag in hvaležen spomin v šoli, cerkvi in soseski, ter mu želimo, da bi našel tudi na sedanjem novem mestu enako ugodno in hvaležno polje svoje delavnosti.

(Iz centralne komisije za umetniške in zgodovinske spomenike.) Prof. Ivan Franke je poročal o prenovitvi crngrobske cerkve. Komisija se je izrekla v smislu njegovega poročila in je pripravljena priporočati prošnjo za državno pomoč. Konservator Konrad Črnologar je poročal o zanimivem

zvonu župne cerkve v Laniščah, katerega so hoteli preliniti. Prelivanje se opusti. Poročal je tudi o najdenih freskah.

(Častno meščanstvo) je podelil občinski zastop metliški deželni predsedniku baronu Heinu za zasluge, ki si jih je stekel za metliški okraj.

(Martinov večer) »Slovenske krščansko-socialne zveze« v Ljubljani bode prihodnjo nedeljo v veliki dvorani »Katoliškega Doma«. Začetek točno ob 6. uri zvečer. Zabavo oskrbita »Slov. katoliško delavsko pevsko društvo Zvon« in »Zvezin« tamburaški zbor. Vstop prost.

(Zdravje v Ljubljani) od 30. oktobra do 5. novembra: [Novorojenih 25, mrtvorojen 1. Umrlo jih je 14, mej njimi za vratico (davico) 1, za jetiko 1, vsled mrtvouda 2, za različnimi boleznimi 10; mej njimi je bilo 5 tujcev in 10 iz zavodov. — Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer za tifuzom 1, za vratico 2.

(Kako je z iredento?) [Glas s Primorja.] Nedavno temu je sam isterski deželni glavar znani dr. Campitelli se izrazil nasproti nekemu iredentistiškemu nezadovoljstvu, ki je bil poln hvale in slave o Italiji, »kjer je vse lepše in boljše«, kakor v Avstriji, rekoč: »Kaj vender, hočete v jednomer? Česa vam manjka v Avstriji? ali niste takorekoč razvajeni v vsakem oziru? Le pojdite v Italijo pokušat dobrote, ki jih uživajo Vaši odrešenci tam dol, saj jo boste kmalu pribasali nazaj, kakor romajo oni sem čez mejo!« To so doslovno besede onega dr. Campitellija, ki je v isterskem deželnem zboru v strahu pred gnjilimi jajci puljske galerije, snemal svoj mehki klobuk pred krivico iredentistiške večine. In mož ima prav, dasi je premehak, da bi svoje prepričanje energično pokazal ondi, kjer bi zares tudi kaj hasnilo! Na drugi strani trdi neki italijanski primorski odličnjak, čegar imena pa ne maramo postavljati na to mesto, da pravcate iredente med ljudstvom v Primorskeji niti ni, marveč da je vse ljudstvo, brez razlike narodnosti, pošteno in avstrijsko patrijotično. Kar je takozvane »iredente«, obstoji v celem Primorju iz kakih 800 ljudi k večjemu. Ta kopica rogoviležev ima v svoji oblasti vse, vzdržuje znano iredentistiško časopisje, s katerim nadleguje in vznemirja javnost, in se sploh vede kakor komedijantje, ki so prišli na vas »z bobnom in trobento«. Tudi to je resnično! Kamorkoli človek pogleda, prav nikjer ne opazi med ljudstvom tistega »nevarnega gibanja«, katero se pojavlja le po izvestnih mestnih beznicah in uradih in prav nekaj malega bi potrebovalo, pa bi izginilo še to in naselila bi se zopet v dežel ista zadovoljnost, kakor je vladala pred tridesetimi leti še, ko je Italijan istotako rad zahajal na slovenske veselice in poslušal slovensko petje, kakor nasprotno Slovenec ob Italijanu. To »malo« pa je za sedaj še veliko, kajti vzeti bi se moralo mejnarodnemu kapitalizmu ono moč, ki ne trpi, da bi narodnosti krščanske vere živele mejseboj v slogi in ljubezni, marveč, ki hoče in potrebuje nezadovoljnih elementov in katerih torej umetno vzdržuje z gotovo svoto denarja. — Kajti ta mejnarodni kapitalizem ravno debeli ob gospodarski nepozornosti politično prepirajočih se strank in torej skrbi za to, da je za ta prepir vedno dovolj snovi. Kdo ne more tajiti, da je baš vznemirjajoče časopisje mnogo krivo na razburjenju obeh strank? Kar pišejo listi »Corriere«, »Piccolo«, »Indipendente«, »Lavoratore«, »L' Istria« in celo — »Amico«, to neposredno odmeva v »Soči«, »Edinosti«, »Naši Slogi« itd. in zanaša razburjenje med ono ljudstvo, ki je takorekoč izbrano za žrtev iredentistiškega gibanja v Primorju. Istina je, ako bi se dalo prezirati nebrojnih psokv in napadov, na katoliško vero, slovensko narodnost in avstrijsko državo, bilo bi mnogo manje razburjenja med našim ljudstvom, torej mnogo manje obžalovanja vrednih stvari, ki so v pašo iredentistiški hidri. Toda to je ravno nemogoče, da bi naše pošteno časopisje, ki je verski in politični branik slovenskemu ljudstvu, molčalo in ostalo indiferentno. Ako torej vprašamo: kaj je z iredento, kako dolgo še traja njeno jetično življenje? odgovarjamo prav lahko: kadar prodere v vse, tudi sedaj podkupljene kroge, zavest o smešnem komedijaštvu iredente in neizvršljivosti njenih ciljev, kadar se loti vseh splošna treznost in naravna mržnja do neslane igre, tedaj bode bila zadnja ura iredenti. Ta čas se utegne približati orjaškimi koraki, kadar se iz-

vrši na podlagi pravičnosti v Avstriji važen držav-nopolitični preobrat, sprememba sedaj vladajočega zistema. In tega preobrata si želi v Primorju Italijan kakor Slovan, ker oba hrepenita po pokoju in mirnem medsebojnem življenju. To se kaže čisto tedaj, kadar ni posebnih političnih dogodkov; vse sede nazaj v mirno vsakdanost in vsakdo se peča le s svojim osebnim blagostanjem. — Le ščuvajoče laško časopisje, da napolni svoja predala in izpolni svojo glumaško ulogo, skrbi, da se javnost ne umiri popolnoma in se ne naseli v maso ona zadovoljnost, ki bi pomenila smrt iredenti. Ali ni želeli z vso iskrenostjo onih sprememb v državi, ki bi z jednim pišem podrle to trhlo poslopje? Na vso moč je torej delati poštenim politikom na to, da se čim prej izvrši ta zaželjeni preobrat!

(Konkordat Vatikana s Srbijo?) Ruski list »Novoje Vremja« piše, da se kmalu sklene konkordat med Vatikanom in Srbijo zaradi ustanovitve katoliških škofij. Debelo pretiravač piše ta list že o »zmagah Vatikana« in »katoliški propagandi« na Balkanu. Za nesrečni, od islama in razkola opustošeni Balkan bi pač urejena katoliška hijerarhija bila voditeljica k prosveti.

(Krščanska demokracija.) Pretekli teden je zboroval v Lyonu, kakor poroča L'Univers« shod krščanskih demokratov. Jako duhovito je govoril francoski poslanec duhovnik Gayraud. On je dejal med drugim: Pri vsakem socialnem vprašanju je treba razločevati dejanske socialne razmere od onih, ki utegnejo biti komu ideal. Mi vemo, da so sedanji stanovi med ljudmi različni, mi jih tudi nočemo izravnati, kakor nam nekateri očitajo; a pravimo tudi, da ta razlika stanov ni nastala po prvotni božji volji, ki je stavila Adama v raj, ampak da je le nasledek izvirnega greha. Namen krščanskega socializma pa je, da odstranja to razliko stanov ali da jo vsaj oblažuje: to je, da dela nato, da se višji stanovi zavedajo svojih dolžnostij do nižjih in da se tako oboji zedinijo v jedni ljubezni do Boga in bližnjega.

(Oboroženi mir.) Vojni proračun v Franciji je letos za osem milijonov frankov večji nego lani.

(Snovanje delniških družb.) Da ne bodo mogli brezvestni »snovatelji« lastnike delnic tako slepariti, kakor do sedaj, namerava se izdati strožji red za nadzorstvo snovanja takih družb.

(Žvit kupec.) V Lvovu se je zgodila ta mična dogodbica prošli teden. Abraham Švarc je šel na trg kupit česna. Pride do kmeta Klima Figurskega, ki ga mu proda za 40 kr. Žid dá goldinar in zahteva 60 kr. nazaj. Ljudij je bilo polno, kmet ni utegnil izplačati in je rekel židu: »Tam na vozu sedi moja žena, naj ti ona dá 60 kr.« Žid je dobil 60 kr. od žene, a je tekla h kmetu nazaj, ga zmerjal, da pri njem ne bo več česna kupoval, vrgel česen nazaj in zahteval, da mu kmet vrne goldinar. Kmet dá goldinar, in žid je pri tej kupčiji pridobil 60 kr. Drugi dan je prišel zopet in ravno tako »zaslužil« 60 kr. Ko pa tretji dan zopet pride česna kupovat, pograbi ga kmet za vrat, žena vpije nad goljufom, ljudij se zbere cela tolpa, in slednjič reši prihitevši orožnik Abraham in ga pelje v zapor.

(Zavarovalnice.) Zastopniki zasebnih kapitalističnih zavarovalnic prav radi dokazujejo, da dežele in države ne morejo zavarovati za ogenj in za druge nezgode. Namen je jasen: Rešiti svoj zasebni dobiček. Na poljedelskem shodu v Lausanni pa je poročal Belgijec Strome o kmečkih združnih zavarovalnicah za ogenj. V Belgiji se povsodi snujejo, ker zasebne zavarovalnice tirjajo prevelika vplačila, a dajejo preslabe odškodnine. Dokazal je, da te zavarovalnice prav dobro delujejo. 16 belgijskih zavarovalnic ima kapitala 15 milijonov frankov in deluje z dobičkom 20%. Ta dobiček ima ljudstvo, in ne, kakor pri nas, kapitalist.

(Nesreča v menežariji.) V menežariji v Clermontu je krotilec poskušal svoje umetnosti z levom in pantrom objednem. Kar panter popade leva. Lev se raztogoti, skoči na krotilca ter ga vrže na tla, zlomi mu roko in razmesari obraz. Nekateri pogumni gledalci so brž popadli železne droge ter začeli mahati po levu. Nazadnje je lev pustil krotilca. Krotilec je zelo ranjen, a upanje je, da okreva.

(Krotki levi.) Vodstvo zoologiškega vrta v Lipskem je dobilo nekaj levov, ki so krotki, kakor ptički. Osemnajstletno dekle hodi sedaj z njimi

po Nemčiji. Za mesec dni dobi za predstave 8000 mark. Bila je že v Kolinu, sedaj je v Bruselu, po zimi pa bo šla na Angleško, kjer so ji obljubili 8500 mark mesečno. Levi so izvrstno drezirani. Največji, 4 cente težki lev teka tudi po vrvi.

(Vatikan električno razsvetljenje.) V Vatikanu so vpeljali električno razsvetljavo z vodno gonilno silo. Posebno ugodno bo to za zbirke, stance in loggie, ki so bile časih o slabem vremenu dokaj temne.

(Električen orkester) je iznašel duhovnik Antonio Paganini v Milanu. Klavijatura je z električnimi žicami zvezana z instrumenti, ki so: dvojne gosli, jedna viola in jeden violoncello. Aparat je zelo umetelno sestavljen, a treba je tudi velike vaje, da se kdo nauči nanj igrati. Paganini upa, da ga bo mogoče še izpopolniti.

(Privatna docentinja na univerzi.) Na bernski univerzi je sedaj prva privatna docentinja Rusinja dr. Tumarkin iz Odese. Doktorica je postala v Bernu, potem je študirala v Berlinu, dne 29. okt. pa je prvič javno nastopila na univerzi v Bernu. Poslušalcev je bilo toliko, da je morala nastopiti v avli. Za predavanje si je izbrala temo: »Goethe o bistvu drame«.

(Tunel pod morjem.) Francozi nameravajo zvezati s podmorskim tunelom Evropo in Afriko. Tunel bi držal od Gibraltarja 41 km. na ono stran do Algerije. Delo bi trajalo 7 let in bi stalo 2500 fr. za meter.

(Mahdijeva glava.) V zadnji vojski proti Mahdistom je neki angleški stotnik zvedel za Mahdijev grob. Takoj je dal grob odpreti, rakev vlomil, in ko je telo tega velikega sovražnika Angležev ležalo pred njim, mu je z lastno roko odrezal glavo. Dragoceni plen je skrbno spravil v zabojček in ga poslal v London. Tu bo poleg egipčanskih mumij v antropološkem oddelku angleškega muzeja pod steklom spravljena glava mogočnega Mahdija. Droben listič bo gledalcu povedal, kaka glava, nekdanja polna tako drznih naklepov, tu sedaj mirno služi znanosti in radevednosti.

Društva.

(Katoliško-slovensko politično in gospodarsko društvo s sedežem v Jarenini) priredi v nedeljo dne 13. novembra t. l. svoj tretji shod pri Št. Ilju v Slovenskih goricah v prostorih gostilne gospoda Fr. Celcerja s sledečim vsporedom: 1. Govor o splošnem političnem položaju Slovencev. 2. Govor o volilni pravici in volitveni dolžnosti. 3. Razlaganje pravil. 4. Vsprejemanje udov. 5. Nasveti in predlogi. — Začetek ob 1/4. uri popoldne. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Gospodarska organizacija.

Revizor g. Perhauc se je vrnil s potovanja in uraduje v Zvezini pisarni od 11. do 12. ure dopoldan.

Navadno bode g. revizor prve dni tedna (ponedeljek, torek in sredo) v Ljubljani, druge 3 dni (četrtek, petek in sobota) pa na potovanju.

To velja za bodoče enkrat za vselej in toraj ne bomo vsak teden posebej objavljali. Objavljali bomo le morebitne spremembe tega reda, odnosno izjeme.

Kedor želi toraj z revizorjem govoriti, ga dobi vsak ponedeljek, torek in vsako sredo (izvzemši seveda zapovedane praznike!) v Zvezini pisarni v Ljubljani, Gradišče št. 1.

Načelstvo

Gospodarske zveze in Zveze kranjskih posojilnic.

Revizije: Pretečeni teden revidiral je gosp. Perhauc posojilnico in konsumno društvo v Radečah pri Zidanem Mostu.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 9. novembra. Predlog levičarjev, naj se zatoži Thunovo ministerstvo, je bil v včerajšnji seji odklonjen s 187 proti 115 glasovom. Prihodnja seja je v četrtek. Na dnevnem redu so predlogi glede državnih podpor vsled uim prizadetim krajem.

Dunaj, 9. novembra. Proračunski odsek je vsprejel vladno predlogo glede zboljšanja plač državnih služabnikov nespremenjeno.

Dunaj, 9. novembra. Dvoboj mej poslan-cema Wolfom in Gnievošem je napovedan.

Predsednik Fuchs in posl. Zedwitz sta se trudila, da bi zadevo poravnala, češ da Wolf ni vreden, da bi se kedo z njim dvojeboval, a brez uspeha.

Dunaj, 9. novembra. Poslanec Wolf je napovedal dvojeboj Poljaku Gniewoszu. Sekundanta Wolfova sta Sylvester in Lemiš.

Dunaj, 9. novembra. Posvetovanja škofovskega odbora so se včeraj pričela v knezonadškofijski palači. Posvetovanja vodi kardinal grof Schönborn.

Berolin, 9. novembra. Policijsko vodstvo v Breslavi je vsem ondi živečim avstrijskim Slovanom zapovedalo, da morajo v 14 dneh zapustiti prusko državo.

Zader, 9. novembra. Včeraj 30 minut pred poludnem smo čutili tu več precej moč-

nih potresnih sunkov. V Benkovacu je potres povzročil precej škode na poslopjih.

Trst, 9. novembra. Včeraj dopoldne ob 11. uri 44 minut pojavilo se je tu nekaj valovitih, kratkih potresnih sunkov.

Pariz, 9. novembra. Kasacijski dvor je zaslísal včeraj bivše vojne ministre. O izjavah teh mož vlada absolutna tajnost.

Atene, 9. novembra. Sostavo novega kabineta je poveril kralj dosedanjemu ministerskemu predsedniku Zaimisu; v ministerstvu ostaneta tudi sedanji notranji in minister za mornarico.

Madrid, 9. novembra. Španija je glede Filipin prosila Francijo, naj posreduje mej Španijo in Ameriko. Minister Delcasse je to obljubil.

Tujel.

7. novembra.

Pri **Maliču**: Neugebauer, Lasnig, Lienhart, Böheim, Weiss, Makiš z Dunaja. — Mandel iz Pienzhely-ja. — Friedl, Miserowsky iz Gradca. — Koschul iz Prage. — Ullmann, Turri iz Trsta. — Spigler, Schreiber iz Lundenburg-a. — Cora iz Solnograda. — Obereigner s Snežnika. — Blažon iz Begunj.

Pri **Lloydu**: Tratnik iz Maribora. — Steinbach z Dunaja. — Schitnik, Plumik iz Gradca.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 3062 m.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24. urah v mm.
8. 9. zvečer	743.4	8.1	sl. jvzh.	oblačno	
9. 7. zjutraj	743.4	8.0	sr. jug	oblačno	0.0
2. popol.	742.9	10.7	sl. jug	"	

rednis večeršnja temperatura 9.2° za 3.8° nad normalen.

Št. 38276.

783 3-1

Ustanove.

Dne 2. decembra letos oddale se bodo pri podpisanem mestnem magistratu

mestne cesar Fran Josipove jubilej. ustanove

namenjene **mestnim revežem**, ki ne dobivajo redne podpore iz ubožnega zaklada. Prošnje za podelitev teh ustanov, katerih je dvanajst, in sicer dve po 25 gld., deset pa po 20 gld., vložiti je **do 24. t. m.** pri magistratnem vložnem zapisniku.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 2. novembra 1898.

Prodajalnica

se dá v najem v **Stepanji Vasi št. 50.** 777 3-2

Išče se

768 3-3

šolski sluga.

Letna plača 200 gld. in stanovanje. — Oglasi se je **do 18. novembra** pri **krajnem šolskem svetu v Kranju.**

Stanarinske knjižice
za stranke
z uradno potrjenimi
določbami hišnega
reda v slovenskem in
nemškem jeziku, z
razporeditvijo za vpla-
čevanje stanarine, vo-
dovodne in mestne
doklade, dobé se ko-
mad po 15 kr., 10
komadov vkup 1 gld. v
Katol. Tiskarni
v Ljubljani.

Prva največja kranjska tvrdka.

Od 1. novembra nadalje:
Dunajska cesta št. 6,
poleg lekarne Piccoli.

Ilustrovane cenike pošiljam na
zahtevanje brezplačno.

Fran Primožič,
jermenar in sedlar
Sv. Petra cesta 34
Ljubljana,

priporoča se slavnemu
občinstvu in prečistiti
duhovščini v vsakoršno

izdelovanje

jermenarskih in sedlarskih proizvodov,

katera okusno, trpežno in ceno izvršuje.
Ravno tam je velika zaloga različnih konjskih oprem za vožnjo
in ježo itd. — Izdelovanje jermen za stroje, mlino in zvonove.
Poprave se dobro in po ceni izvršujejo. 471 50-36

Zunanja naročila se vestno in točno izpolnjujejo.

Dunajska borza.

Dne 9. novembra.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. — kr.
Skupni državni dolg v srebru	100 > 80 >
Avstrijska zlata renta 4%	119 > 65 >
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 > 45 >
Ogerska zlata renta 4%	119 > 50 >
Ogerska krona renta 4%, 200	98 > — >
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	912 > — >
Kreditne delnice, 160 gld.	354 > 75 >
London vista	120 > 60 >
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 > 90 >
20 mark	11 > 78 >
20 frankov (napoleonor)	9 > 54 1/2 >
Italijanski bankovci	43 > 80 >
C. kr. cekini	5 > 68 >

Dne 8. novembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	165 gld. — kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	158 > 50 >
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	196 > 20 >
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 > 20 >
Tisine srečke 4%, 100 gld.	137 > 50 >
Dunavske vravnave srečke 5%	130 > — >
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	108 > — >
Posojilo goriškega mesta	112 > — >
4% kranjsko deželno posojilo	98 > 50 >
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 > 10 >
Priporitetne obveznice državne železnice	— > — >
južne železnice 3%	179 > 80 >
južne železnice 5%	126 > 30 >
dolenjskih železnic 4%	99 > 50 >

Kreditne srečke, 100 gld.	200 gld. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	170 > — >
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 > — >
Rudolfove srečke, 10 gld.	24 > 50 >
Salmove srečke, 40 gld.	82 > 50 >
St. Genois srečke, 40 gld.	80 > 20 >
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 > — >
Ljubljanske srečke	23 > — >
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	154 > — >
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3475 > — >
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	416 > — >
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	68 > 25 >
Splošna avstrijska stavbinska družba	116 > — >
Montanska družba avstr. plan.	178 > 30 >
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	170 > 50 >
Papirnih rubljev 100	127 > 50 >

S 1. oktobrom se prične novo celoletno naročevanje!

„MERCUR“
XXXVII. letnik.

Avtentično oznanilo žrebanja tu in inozemskih loterij-
skih efektov, izkaz vseh izžebanih državnih
in zasebnih obligacij.
Brezplačno darilo „Finanzielles Jahrbuch“, ki obsega
zaznamek vseh izžebanih srečk.
Naročuje se s poštami nakaznicami pri vseh c. in kr. poštah uradih
in pri administraciji „Mercur“, Dunaj, I. Wollzeile 10.

2 gl. 60 kr.
celoletna naročnina.